

belevenissen

DOOR: GOOF BAKKER

In de altijd variabele grondwind deint een zeppelin boven het gras op EHRD. De Haagse ondernemer Erwin Krijger heeft 'm voor promotiedoeleinden naar Nederland gehaald. De man slaagt er redelijk goed in om het vaartuig uit te baten, want een gigantisch logo van de Rabobank (u weet wel, de wandelende-man-op-het-kompas) siert de flanken van het gigantische gevaarte.

Zeppelin NT: helaas een bijzonderheid

Krijger: "Een zeppelin biedt het grootste mobiele reclameoppervlak ter wereld. Daar is natuurlijk van alles mee te doen. Zeker in combinatie met allerlei promotionele activiteiten voor een opdrachtgever. Ik ben daar met mijn onderneming Aerwin keihard mee bezig. Vandaar ook dat het toestel hier twee weken te gast was. Van Hamburg gaat hij nu op een schip naar Amerika."

Erwin vertelt enthousiast, terwijl we over Dordrecht zweef-zoeven: "Een uniek-lange ferryvlucht maken we vandaag mee, want doorgaans maakt het toestel hopjes van maar honderd mijl. Deze zeppelin wordt straks op Finkenwerder, bij de mannen van Airbus, van motoren en gondel ontdaan. Daarna gaat hij in onderdelen op een schip naar de USA, waar

een paar collega-ondernemers van me de mogelijkheden gaan bekijken."

Fascinerende vlucht

Het is ronduit een fascinerende vlucht omdat we langdurig kunnen meemaken hoe opvallend flexibel het vliegen met deze gigantische sigaar verloopt. Het toestel, een Zeppelin NT (New Technology) van de Deutsche Zeppelin Reederei in Friedrichshafen, is dan ook het neusje van de zalm. Het is opgebouwd rond drie enorme langsliggers. Die constructie draagt ook meteen de motoren: twee lateraal en ééntje aan de achterzijde. Bij andere zeppelins worden de motoren doorgaans aan de cabine bevestigd en moeten vanuit die zowel mechanisch als aërodynamisch ongunstige po-

sitie het gevaarte alle kanten op 'wrikken'. De motoren van de 'NT' zijn op de meest efficiënte plek aangebouwd en optimaal beweegbaar in alle richtingen, zodat het toestel als geheel zeer nauwkeurig en relatief vlot manoeuvreerbaar is rond alle drie de assen.

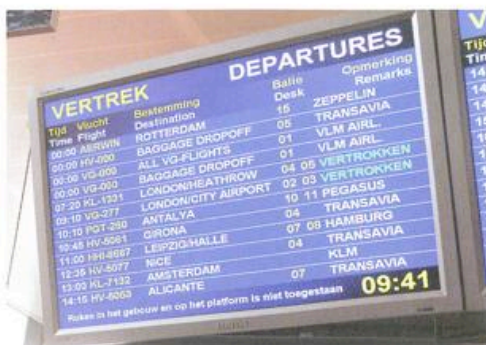
Praktisch en heerlijk voertuig

Op een dag als de onderhavige is een zeppelin een heerlijk voertuig. Alleen een luchtballon geeft wellicht een nog onbepakter zicht rondom, maar dat is voor de rest natuurlijk een totaal onpraktisch luchtvoertuig. Krijger: "De zeppelin heeft ook z'n beperkingen. Teveel wind, of teveel wind uit een verkeerde richting en de tocht kan niet door gaan. Het vereist zorgvuldig plannen."

Ik haal mijn oude adhoc-vliegplan van stal, maar ik zie de man denken 'leuk idee, maar ik doe het toch conventioneel met de agenda op school'. Nederlandse luchtvaartondernemers zijn allemaal afhankelijk van het weer en toch blijven ze agendaplannen alsof ze in Florida wonen. Het is soms moeilijk te begrijpen. Enfin, laat ik genieten van het tochtje.

Varen met stalspeed

"Een vervoermiddel van A naar B zal het nooit worden. Daarvoor is de inzetbaarheid te onzeker", zegt ook de Duitse piloot spijtig. Hij navigeert met de VFR-kaart op schoot over het eindeloze laagland. Logisch, want het toestel is

Gewoon op de vertrekborden op Rotterdam: zeppelin.

Rotterdam vanaf het bankje in de achtersteven.

Anflug Bremen, heerlijk kantoor.

Overhead EHSB.

ook VFR-only. Rond 45 kts indicated vliegt het toestel. De blik op de snelheidsmeter is overigens voor de vastvleugelige piloot telkens weer een kwelling, want dat is nou juist bij veel vliegtuigen de stalspeed waar we van jongs-af-aan voor worden gewaarschuwd. Op de GPS blijkt een redelijk constante 41 kts te worden aangehouden, natuurlijk door het lichte tegenwindje. Af en toe wiegt het gevaarte goedmoedig op een dotje turbulentie, maar storend wordt het nooit. Zes uren vliegen zo voorbij, letterlijk en figuurlijk.

Meeste met roeren

"We doen tijdens de vlucht het meeste met de roeren, wat natuurlijk altijd de voorkeur heeft. Je moet alleen het spel van de turbulen-

tie wel een beetje doorkrijgen", zegt de piloot terwijl hij constant zijn joystick manipuleert. "Je moet anticiperen en niet achter de feiten aanlopen. Anders gaat hij dolfijnen op de luchtstromen en ben je alleen maar aan het corrigeren. Het vliegen van een zeppelin vereist veel aandacht, maar het is ook heerlijk om te doen. Ik ben een liefhebber, anders deed ik dit werk niet. Ik kan er maar niet genoeg van krijgen. Een mooier apparaat om de wereld van boven te bekijken bestaat niet. Dat komt ook door die grote ramen, die helemaal tot beneden doorlopen. Dat geeft een uniek uitzicht op de wereld. Heb je al op het bankje bij het achterraam gezeten? Dat is helemaal geweldig. Het uitzicht daar verveelt nooit."

Er zit al iemand op het bankje. Erwin Krijger heeft er inmiddels plaats genomen. Hij is in gepeins verzonken, maar schrikt op uit zijn gemijmer als ik naast hem ga zitten. "Stel je voor dat we nu over Toscane zouden vliegen, of over Praag. Dat soort reizen wil ik ook gaan aanbieden. Vliegcrises over de mooiste stukjes van Europa. Met deze snelheid laag over de Italiaanse meren! We hebben in augustus trouwens al luchtvaarthistorie geschreven met de eerste zeppelincruise uit de geschiedenis. Vanuit Engeland via Frankrijk en België naar Nederland. De reacties waren overweldigend."

Overal populair

De zeppelin blijkt ook tijdens deze ferry zeer

Krijger voldaan na aankomst Finkerwerder.

In Amerika is de NT al door de FAA gecertificeerd.

(Foto: Deutsche Zeppelin Reederei)

populair. Een voordeel van ons bijzondere luchtvaartuig is dat we overal een graag geziene gast zijn. We worden zelfs dringend verzocht om de Soesterberg TMA 'via overhead' op 100 voet te crossen, want er zijn allerlei activiteiten aan de gang rond 'Market Garden' en onze zeppelin luistert de festiviteiten natuurlijk behoorlijk op. Het vliegveld van Bremen mogen we, evenals de stad, zelfs op 700 voet 'overvaren'. Een enkel oproepje van de piloot is voldoende...

Op Finkenwerder is het helemaal feest. Een kleine vijftig reporters, inclusief een camerateam van de NDR, komen op het toestel afgerend. Het is-en-blijft iets bijzonders, zo'n zeppelin. Aan de ene kant verheugend, maar voor wie er even bij nadenkt: helaas... ❧